Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет історичний
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри історії України
назва кафедри

_____ Олександр ЗАВАЛЬНЮК
підпис *ім’я, прізвище*
26 серпня 2025 р.
число місяць

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

(МОДУЛЬ 3. Кінець XVIII – початок XX ст.)

підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*
спеціальності *014 Середня освіта (Географія)*
предметної спеціальності *014.07 Середня освіта (Географія)*
за освітньо-професійною програмою «*Середня освіта (Географія. Історія)»*
мова навчання *українська*

2025-2026 навчальний рік

Розробник програми: Сергій СИДОРУК, к.і.н., доцент кафедри історії України

Ухвалено на засіданні кафедри історії України
назва кафедри

Протокол № 16 від 26 серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Станіслав ПРИДЕТКЕВИЧ

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України (кінець XVIII – початок XX ст.)» є формування у здобувачів вищої освіти цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у зазначений період вітчизняної історії; вироблення вміння розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах, аналізувати та узагальнювати їх, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб, володіти науковою термінологією й користуватися нею.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	**Характеристика навчальної дисципліни**
	денна форма здобуття освіти
Рік навчання	3
Семестр вивчення	5, 6
Кількість кредитів ЄКТС	6
Загальний обсяг годин	180
Кількість годин навчальних занять	88 (44/44)
Лекційні заняття	48 (24/24)
Практичні заняття	-
Семінарські заняття	40 (20/20)
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	92 (46/46)
Форма підсумкового контролю	Залік/Екзамен

3. Статус дисципліни – обов’язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Курс є базовим компонентом практичної підготовки вчителя історії.

Пререквізити формуються на основі вивчення попередніх періодів курсу історії України на 1 та 2 курсах.

Кореквізити: курс формує основу для подальшого поглиблення історичних знань при вивченні історії України на 4 курсі.

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність виконувати спеціалізовані практичні завдання та вирішувати проблеми з організації базової середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів педагогіки, психології, а також методики навчання та предметних знань з географії та історії і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

	ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК 05	Здатність до вираження національної культурної ідентичності
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	**СК 11**	Володіння основами наукових досліджень, аналізу та синтезу джерел та наукових відомостей з історії України та краєзнавства для використання відомостей у практичній професійній діяльності.
	СК 12	Оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні історичні періоди. Здатність до застосування знань для проведення логічних зіставлень зі сучасністю. Розуміння основних закономірностей й особливостей соціально-політичного й економічного розвитку країн і регіонів світу, співставлення їх спільних та відмінних рис.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 01	Знання та розуміння основних концепцій, парадигм, теорії та загальної структури географічної та історичної наук, предмету їх дослідження, місця і зв'язків в системі наук.
ПРН 02	Вільне володіння історичною термінологію і номенклатурою.
ПРН 09	Знання основних історичних подій та етапів розвитку світових цивілізацій та території України.
ПРН 12	Знання ролі і місця України у сучасному світі в контексті історичних чинників її розвитку.

7. Методи навчання:

За джерелом інформації:

- словесні: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
- наочні: ілюстрація, демонстрація;

За ступенем керування здобувачами вищої освіти:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота з фаховою літературою та джерелами;
- письмова робота;

Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;
- створення ситуацій пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості.

Самостійна робота.

Дистанційний метод навчання в інформаційній системі Moodle.

8. Засоби діагностики результатів навчання: усне опитування, письмові завдання поточного контролю, стандартизовані тести, есе, студентські презентації, співбесіди, завдання модульної контрольної роботи, завдання екзамену.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	разом	у тому числі		
		лекційні заняття	семінарські заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Суспільні трансформації та розвиток України наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.				
Тема 1. Предмет і сутність навчального курсу. Загальна характеристика періоду історії Україні	6	2		4
Тема 2. Адміністративно-територіальний устрій і управління українських земель у складі Російської та Австрійської імперій	6	2		4
Тема 3. Геополітичне становище України та її місце в зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних зв'язках країн Європи наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	4		2	2
Тема 4. Економічний розвиток України у першій половині XIX століття	6	2	2	2
Тема 5. Криза кріпосництва та розвиток нових соціально-економічних відносин в Україні у першій половині XIX століття	4		2	2
Тема 6. Доля українського козацтва після зруйнування Запорізької Січі	6			6
Тема 7. Російсько-французька війна 1812 року та Україна	4		2	2
Тема 8. Структура народонаселення: титульний народ і національні меншини України.	6	2		4
Тема 9. Міжнаціональні відносини в Україні	6	2	2	2
Тема 10. Російські і польські революційні рухи в Україні 1820–1830 років	4	2		2
Тема 11. Соціально-класова боротьба в Україні у першій половині XIX століття	6	2	2	2
Тема 12. Перша хвиля українського національного відродження	6	2	2	2
Тема 13. Кирило-Мефодіївське товариство та його історичне місце	6	2	2	2
Тема 14. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX століття	6	2	2	2
Тема 15. Європейські рецепції України наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.	6			6
Тема 16. Революція 1848–1849 років у Австрії і Західна Україна	6	2	2	2
Разом за змістовим модулем 1	90	24	20	46
Змістовий модуль 2: **Алгоритми модернізаційних процесів і національного**				

відродження України				
Тема 17. Україна і Кримська війна	6	2	2	2
Тема 18. Початок другої фази українського націєтворення. Слов'янська ідея в українській суспільно-політичній думці середини XIX ст.	4	2		2
Тема 19. Суспільно-політичне життя на західно-українських землях у 50-80 рр. XIX ст. Староруси, народовці, радикали.	6	2	2	2
Тема 20. Суспільно-політичне життя в українських губерніях Російської імперії у 50-80 рр. XIX ст. Хлопомани. Українофільство. Громади	6	2	2	2
Тема 21. Комунітарні рухи на українських землях у другій половині XIX ст.	4			4
Тема 22. Великі реформи та їх впровадження в українських губерніях Російської імперії.	6	2	2	2
Тема 23. Зародження та діяльність терористичних організацій в українських губерніях Російської імперії .	4			4
Тема 24. Сільське господарство на українських землях у другій половині XIX ст.	6	2	2	2
Тема 25. Розвиток та індустріалізація промисловості України в другій половині XIX ст.	6	2	2	2
Тема 26. Український чинник у системі політичних інтересів Відня, Берліна та Варшави у другій половині XIX – на початку XX ст.	4			4
Тема 27. Третя (політична) фаза українського націєтворення. Основні концепції майбутньої Української держави	4		2	2
Тема 28. Становлення та діяльність українських політичних партій	4		2	2
Тема 29. Україна в період російської революції 1905–1907 рр.	6	2	2	2
Тема 30. Участь українців у діяльності Державних Дум Росії	4			4
Тема 31. Парламентська діяльність населення західноукраїнських землях в Австро-Угорській імперії	4	2		2
Тема 32. Реалізація столипінської аграрної реформи в українських губерніях Російської імперії	4	2		2
Тема 33. Україна в роки реакції	4	2		2
Тема 34. Україна в період першої світової війни	4	2		2
Тема 35. Переселенські рухи та трудова еміграція з українських земель наприкінці XIX – на початку XX століття. Формування української діаспори	4		2	2
Разом за змістовим модулем 2	90	24	20	46
Разом годин	**180**	**48**	**40**	**52**

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль

проводиться у формі усного опитування, письмового контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, перевірки самостійної роботи.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форми підсумкового контролю:

У п’ятому семестрі формою підсумкового контролю є залік.

У шостому семестрі формою підсумкового контролю є екзамен (усна/письмова відповідь, в тому числі із використанням модульного об’єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти базується на принципах систематичності, комплексності, об’єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу.

Система оцінювання у п’ятому семестрі, де формою підсумкового контролю є залік, передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за семінарські заняття, модульну контрольну роботу та самостійну роботу, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку.

В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 40 балів, модульна контрольна робота – 40 балів, самостійна робота – 10 балів, індивідуальні навчально-дослідні завдання – 10 балів.

Поточний і модульний контроль – 100 балів				Сума балів
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуальні навчально-дослідні завдання	100
40	40	10	10	

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view), «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (зі змінами та доповненнями) (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view)

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeLjGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view). Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12. Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями.

Рівні навчальних досягнень	**Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)**	**Критерії оцінювання**
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні".
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності процесів і явищ; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості завдання і задачі (за готовим алгоритмом).
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, здатний виконати методичні завдання й педагогічні задачі за зразком; орієнтується в методичних термінах, поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання й задачі за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з курсу, може поверхнево аналізувати ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми та ін.

	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал; уміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, обґрунтувати положення, має достатній рівень сформованих умінь і навичок.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з курсу, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття й категорії; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання та задачі; має сформовані типові методичні навички.
Високий (творчо-про фесійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Переведення оцінок отриманих за 12 бальною шкалою в рейтинговий бал здійснюється за формулою:

((СБ*0,05)+0,4)*МахБ

Де СБ – середній бал за 12 бальною шкалою

МахБ – максимальна сума балів що відводиться на поточний контроль.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view).

Критерії оцінювання самостійної роботи

Контроль за самостійною роботою відбувається на консультаціях за 10-бальною системою оцінювання. Дозволяється захист питань самостійного

опрацювання у формі колоквіуму (усно). Успішно виконана самостійна робота вважається, якщо студент отримав рейтинговий бал не менший 60% від загальної кількості балів, виділених на неї, тобто не менше як 6 балів. 10 балів Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі. 9 балів Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі. 8 балів Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено. 7 балів Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань. Текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено. 6 балів Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений. 5-0 балів (не зараховано) Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Студент не здатен захистити виконані завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних навчально-дослідних завдань

Індивідуальна навчально-дослідна робота здійснюється на консультації шляхом доповіді-презентації студентами отриманої тематики. ІНДЗ оцінюється максимально у 10 балів, мінімально допустима кількість балів – 6. 9-10 балів Зміст доповіді відповідає обраній для дослідження темі. Студент вийшов на високий рівень теоретичних узагальнень, провів детальний аналіз явищ і процесів у досліджуваному об’єкті. Студентом повністю розкритий зміст роботи. На основі проведених досліджень та облікових робіт зроблені ґрунтовні висновки, узагальнення. 7-8 балів Зміст доповіді відповідає обраній для дослідження темі, містить всі необхідні структурні компоненти. У презентованій роботі допущені неточності в теоретичному узагальненні матеріалу. На основі проведеного дослідження зроблені висновки. 6 балів Зміст доповіді відповідає обраній для дослідження темі, однак відсутній послідовний логічний взаємозв’язок між структурними елементами та алгоритм розв’язання поставленої проблеми. У презентованій роботі наявний стислий аналіз явищ і процесів на досліджуваному об’єкті, але прослідковуються проблеми в узагальненні матеріалу. На основі проведених

досліджень та облікових робіт не чітко зроблені або й відсутні висновки. 5-0 балів (не зараховано) Зміст доповіді не відповідає обраній для дослідження темі. У презентованій роботі наведені дані, що суперечать обраному джерелу. Нерозкритими залишаються поставлені у роботі завдання

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення усього матеріалу здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу. Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі (у вигляді відповідей на три питання). До її написання допускаються усі студенти. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою. Модульна контрольна робота складається із 3 питань, які оцінюються наступним чином: 1 питання – 10 балів, 2 питання – 15 балів, 3 питання – 15 балів. Перше питання має теоретичний характер, друге і третє – практичний. З дисципліни «Історія України» здобувачі пишуть одну модульну контрольну роботу.

Система оцінювання у шостому семестрі, де формою підсумкового контролю є екзамен, передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за семінарські заняття, модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку.

Навчальний курс у шостому семестрі оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 20 балів, модульна контрольна робота – 30 балів, самостійна робота – 5 балів, індивідуально-дослідні завдання – 5 балів. На екзамені максимальна оцінка – 40 балів.

<table>
<tr><th colspan="4">Поточний і модульний контроль (60 балів)</th><th>Екзамен</th><th>Сума</th></tr>
<tr><td>Змістовий модуль (20 балів)</td><td rowspan="2">МКР</td><td rowspan="2">ІНДЗ</td><td rowspan="2">Самостійна робота</td><td rowspan="3">40</td><td rowspan="3">100</td></tr>
<tr><td>Аудиторна робота</td></tr>
<tr><td>20</td><td>30</td><td>5</td><td>5</td></tr>
</table>

Поточний контроль. Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні".
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності процесів і явищ; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості завдання і задачі (за готовим алгоритмом).
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, здатний виконати методичні завдання й педагогічні задачі за зразком; орієнтується в методичних термінах, поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання й задачі за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з курсу, може поверхнево аналізувати ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми та ін.

	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал; уміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, обґрунтувати положення, має достатній рівень сформованих умінь і навичок.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з курсу, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття й категорії; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання та задачі; має сформовані типові методичні навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

Неформальна та/або інформальна освіта. Визнанання К-ПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної

освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

Критерії оцінювання самостійної роботи та ІНДЗ

Самостійна робота та ІНДЗ здобувачів вищої освіти оцінюються максимально по 5 балів, мінімально допустима кількість балів – 3

5 балів – виставляється, якщо при відповіді здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, на рівні творчого використання.

4 бали – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, успішне виконання завдань і засвоєння основної літератури, передбаченої програмою на рівні аналогічного відтворення.

3 бали – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність впоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

Здобувач вищої освіти може отримати максимальний бал за участь у науково-практичних форумах та інших заходах, що передбачені Положенням університету про неформальну освіту (за наявності сертифікату про участь).

Критерії оцінювання МКР

Модульна контрольна робота з курсу “Історія України” передбачає виконання завдань трьох рівнів теоретичного та практичного характеру, складених відповідно до робочої програми курсу.

Перший рівень складають 12 тестових завдань (вказати правильну відповідь). Правильність відповіді оцінюється в 1 бал.

Другий рівень включає в себе три завдання і передбачає оцінювання знання термінології та хронології подій. Правильна і повна відповідь – 2 бали, не повна – 1 бал.

Третій рівень уособлює в собі завдання як теоретичного, так і практичного характеру. Два запропонованих питання оцінюються по 6 балів.

6 – виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, передбачених програмою, на рівні творчого використання.

5 – виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, успішне виконання завдань і засвоєння основної літератури, передбаченої програмою на рівні аналогічного відтворення.

4 – виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив повні знання основного програмного матеріалу в об’ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність впоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

0-3 – виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив певні пробіли в знаннях основного програмового матеріалу, допустив значні помилки при виконанні завдань.

Загальна оцінка складається з суми набраних балів за кожну відповідь. Мінімальна кількість – 18 балів, максимальна – 30 балів

Передбачене також написання модульної контрольної роботи з використанням платформи для дистанційного навчання Moodle.

Екзамен. Якщо здобувач вищої освіти виконав усі завдання семінарських занять, самостійної роботи, написав модульну контрольну роботу, то він отримує відповідні бали за перераховані види роботи і допускається до здачі екзамену, який проводиться згідно графіку.

Максимально можлива оцінка за екзамен складає 40 балів, мінімальна – 24 бали. На екзамені здобувачу вищої освіти потрібно дати відповідь на три теоретичних питання, кожне з яких оцінюється у 12 балів і чотири тестових завдання, кожне з яких оцінюється у 1 бал.

Загальна оцінка за освітній компонент визначається шляхом сумування кількості балів за поточного контролю, модульної контрольної роботи, самостійної роботи та підсумкового екзаменаційного балу.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Екзаменаційна оцінка за національною шкалою**
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).
Використання віртуального освітнього середовища Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, що поєднує: бібліотеку, університетський репозитарій, читальні зали, електронний каталог, точки бездротового доступу до мережі Інтернет, доступ до мережі Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище (Moodle), настінні навчальні карти, атласи, таблиці, навчальні наочні матеріали, навчальні, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації до самостійної роботи здобувач вищої освіти, організації виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.

Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

13. Рекомендована література

Основна

1. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX – XX століття: навч. посіб. Київ: Yakaboo Publishng, 2019. 656 с.
2. Магочій П-Р. Україна. Історія її земель та народів /[пер. з англ. Е. Гийдель, С. Грачова, Н. Кушко, О. Сидорчук; наук. ред. С. Біленький; ред. Л. Ільченко. вид. 2-ге, доп.]. Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2017. XXII, 812 с.
3. Реєнт О. Соціально-економічні та політичні трансформації в Україні (кінець XVIII – перші десятиліття XX століття). У 2-х кн. Кн. 1 /[

НАН України. Інститут історії України]. Київ: Ін-т історії України, 2021. 846 с.
4. Терещенко Ю. Довге XIX століття: спротив асиміляції. Київ: Темпора, 2022. 840 с.
5. У кігтях двоглавих орлів. Творення модерної нації. Україна під скіпетрами Романових і Габсбургів /[авт. кол.: А. Галушка, І. Гирич, І. Глизь, В. Масненко, І. Монолатій, Ю. Присяжнюк, С. Шамара, В. Шандра]. Харків, 2016. 352 с.

Допоміжна

Статті

1. Аркуша О., Кондратюк К., Мудрий М., Сухий О. Час народів. Історія України XIX століття: навч. посіб. /[за заг. ред. М. М. Мудрого]. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2016. 408 с.: іл.
2. Гордуновський О. М. Розвиток промислового виробництва у поміщицьких господарствах Правобережної України у першій половині XIX ст. // Укр. іст. журн. 2000. № 1. С. 61–71.
3. Донік О. Україна у складі двох імперій (остання чверть XVIII – перша половина XIX ст. Київ: Кріон, 2011. 248 с.: іл.
4. Кураєв О. О. Український чинник у системі політичних інтересів Відня та Берліна (1843–1914) // Укр. іст. журн. 2006. № 1. С. 43-61.
5. Мудрий М. Національно-політичні орієнтації в українському суспільстві Галичини австрійського періоду у висвітленні сучасної історіографії // Вісник Львівського університету. Серія історична. Львів, 2002. Вип. 37. Ч. 1. С. 465-500.
6. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX століття) /[гол. ред. Р. Стасюк]. Киї: Вид-во «Арій», 2016. 320 с.
7. Мудрий М. Руський Собор 1848 року: організація та члени // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Львів, 2008. Вип. 16. С. 107-126.
8. Світленко С. І. Українське XIX століття: етнонаціональні, інтелектуальні та історіософські контексти: зб. наук. праць. Дніпро : Ліра, 2018. 480 с.
9. Федьков О. М. Українська соціал-демократична спілка на початку XX ст.: у пошуках ідейно-політичної ідентичності /[Кам’янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка; Інститут історії України НАН України; Державний архів Хмельницької області]. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2017. 600 с.

Навчальні посібники, монографії

1. Плохій С. Брама Європи /[пер. з англ. Р. Клочка]. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
2. Бачинська О., Чухліб Т. Козацька Україна після зруйнування Запорозької Січі (1775–1905). Київ: Арій, 2021. 352 с.

3. Бовуа Д. Трикутник Правобережжя: царат, шляхта і народ. 1793–1914 рр. Київ: Вид-во «Кліо», 2020. 872 с.
4. Верменич Я. В. Конструювання української ідентичності: національні й регіональні проекти другої половини XIX – початку XX ст. /[відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України]. Київ : Ін-т історії України, 2016. 356 с.
5. Гирич І. Б. Формування модерної української нації: теорія і суспільні виклики (XIX – початок XX ст.). Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2013. 112 с.
6. Головна Руська Рада (1848–1851): протоколи засідань і книга кореспонденції /[за ред. О. Турія; упоряд. У. Кришталович, І. Сварник]. Львів: Ін-т історії Церкви Українського Католицького Університету, 2002. XXXIV+270 с.
7. Гуржій О., Реєнт О., Шапошнікова Н. Нариси з історії розвитку виробничих відносин і торгівлі в Україні (друга половина XVII – початок XX ст.). Київ : Ін-т історії України НАН України. 2018. 365 с.
8. Імперські ідентичності в українській історії XVIII – першій половині XIX ст. /[кол. монографія за ред. В. Ададурова і В. Склокіна]. Львів : Вид-во УКУ, 2020. 304 с.
9. Каппелер А. Від країни козаків до країни селян. Україна на видноколі Заходу у XVI – XIX ст. Київ: Вид-во «Літопис», 2022. 360 с.
10. Крижановська О. О. Таємні організації: Масонський рух в Україні. Київ, 2010. 200 с.
11. Кукса Н. В., Діденко Я. Л. Наддніпрянська минувшина XVIII – XX століття. Черкаси: Вертиль, видавець Кандич С. Г., 2018. 300 с.
12. Пахолків С. Українська інтелігенція у Габсбурзькій Галичині: освічена верства й емансипація нації /[пер. з нім. Х. Николин]. Львів : Піраміда, 2014. 610 с.
13. Перша світова війна 1914–1918 рр. і Україна. Українські землі у центрі цивілізаційної кризи /[упоряд. О. П. Реєнт]. Київ : ТОВ «Видавництво «Кліо», 2015. 64 с.
14. Проект «Україна». Австрійська Галичина /[авт.-упоряд. М. Р. Литвин; гол. ред. О. А. Красовицький]. Харків: Фоліо, 2016. 410 с.
15. Скрипник А. Ю. Російський військовий чинник у суспільно політичному та економічному розвитку Правобережної України (1792–1865 рр.) /[наук. ред. О. П. Реєнт. Міністерство освіти і науки України; НАН України. Інститут історії України; Кам’янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка]. Кам’янець-Подільський: Видавець ФОП Зволейко Д. Г., 2016. 612 с.
16. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси: монографія /[за ред. чл.-кор. НАН України С. В. Віднянського]. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2020. 814 с.
17. Дубінський В.А., Федьков О.М. Сторітелінг як ефективний метод розвитку комунікативної компетентності на уроках правознавства.

Теоретико-методологічні та практичні аспекти підготовки та діяльності вчителя правознавства: досвід і проблеми. Тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2 грудня 2022 р. [ред.кол.: В.А. Дубінський відп. ред., О.М. Федьков, А.Л. Глушковецький та ін.]. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2023.

18. Філінюк А. Г., Сидорук С. А. Історія України першої половини XIX століття: Методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей «014 Середня освіта (Історія)», «014 (Середня освіта (Історія та правознавство)» і «032 Історія та археологія». Вид. 2-ге. доп. і переробл. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2023. 68 с.
19. Чуткий А. Нариси з економічної історії України. Кн. 1: На перехресті торгових шляхів /[ред. В. Олексієнко]. Київ: Темпора, 2013. 616 с.
20. Шандра В. Міщанські органи станового самоврядування в Україні (кінець XVIII – початок XX ст.) /[наук. ред. О. Реєнт. НАН України. Інститут історії України]. Київ: Ін-т історії України, 2016. 345 с.

14. Рекомендовані джерела інформації

Інтернет-джерела з можливостями проведення неформальної/інформальної освіти	
Prometheus Найбільша українська освітня платформа масових відкритих онлайн-курсів	URL://prometheus.org.ua/
EdEra Українська студія онлайн освіти. Команда платформи створює онлайн-курси, спецпроекти, інтерактивні підручники та освітні блоги	URL://ed-era.com
Coursera Освітня платформа	URL://www.coursera.org/
Освіторія Освітня платформа	URL://osvitoria.media